

|   |   |
|---|---|
|  | <p><b>СИЛАБУС</b><br/> <b>НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</b><br/> <b>«ОБГРУНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ</b><br/> <b>РІШЕНЬ»</b></p> <p><b>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)</b><br/> <b>Спеціальність: <u>076 Підприємництво, торгівля та</u></b><br/> <b><u>біржова діяльність</u></b></p> <p><b>Рік навчання: <u>3-й, семестр 5-й</u></b><br/> <b>Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u></b><br/> <b>Назва кафедри: <u>Економіки та підприємницької</u></b><br/> <b><u>діяльності</u></b></p> <p><b>Мова викладання: <u>українська</u></b></p> |
| <b>Лектор курсу</b>   | <b>д.ф.е., ст. викл. Томашук Інна Вікторівна</b>  |
| <b>Контактна інформація лектора (e-mail)</b>                                      | <b><u>Tomashuk.inna@ukr.net</u></b>   |

## ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Обґрунтування господарських рішень» є вибірковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції - 26 год.; практичні заняття - 24 год., самостійна робота - 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

## ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквизитів): «Економіка підприємства», «Економіка праці ті соціально-трудова відносини».

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквизитів): «Організація торгівлі».

## ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### Призначення навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на Формування у фахівців економічних та професійних компетентностей, які дозволили б працювати у нових професійних умовах, зокрема, демонструвати знання й розуміння фундаментальних розділів економіки в обсязі необхідному для оволодіння освітньо-професійною програмою.

## **Мета вивчення навчальної дисципліни**

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економічна діагностика» є Формування в студентів належного рівня економічних компетентностей, необхідних для оволодіння освітньо-професійною програмою, зокрема здатності використовувати зміст фундаментальних розділів економіки та економічне моделювання в обсязі, необхідному для розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем професійної діяльності у галузі економічної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів економіки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

## **Завдання вивчення дисципліни**

Навчити майбутніх спеціалістів володіти основами економічного апарату, необхідного під час розв'язання та аналізу професійних задач із застосуванням інформаційних і комунікаційних технологій; будувати економічні моделі; вибирати їх методи дослідження та проводити їх кількісний аналіз. Виробляти здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, застосовувати знання у практичних ситуаціях. Виховувати у здобувачів вищої освіти визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

### *Інтегральна компетентність*

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, використовувати сучасні методи та інструменти для аналізу і оцінювання економічного стану підприємства в ринковому середовищі та опрацювання комплексу заходів, спрямованих на підвищення ефективності його діяльності

### *Загальні компетентності (ЗК)*

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

### *Спеціальні (фахові) компетентності (СК)*

СК1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур..

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

*Програмні результати навчання (РН)*

РН1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

РН 5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

РН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів).

**План вивчення навчальної дисципліни**

| № з/п | Назви теми   | Форми організації навчання та кількість годин |                   | Самостійна робота, кількість годин |
|-------|--|---|-------------------|------------------------------------|
|       |  | лекційні заняття                              | практичні заняття |                                    |
| 1     | <b>Тема 1.</b> Сутнісна характеристика господарських рішень  | 2   | 2                 | 8                                  |
| 2     | <b>Тема 2.</b> Технологія прийняття рішень господарської діяльності  | 2   | 2                 | 8                                  |
| 3     | <b>Тема 3.</b> Методичні основи підготовки господарських рішень  | 2   | 1                 | 8                                  |
| 4     | <b>Тема 4.</b> Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності  | 2   | 1                 | 8                                  |
| 5     | <b>Тема 5.</b> Прогнозування та аналіз господарських рішень  | 2   | 2                 | 8                                  |
| 6     | <b>Тема 6.</b> Невизначеність та аналіз господарських рішень   | 2   | 2                 | 10                                 |
| 7     | <b>Тема 7.</b> Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності   | 2   | 2                 | 7                                  |
| 8     | <b>Тема 8.</b> Теорія корисності та її застосування у процесах прийняття рішень  | 2   | 2                 | 7                                  |
| 9     | <b>Тема 9.</b> Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень   | 2   | 2                 | 7                                  |
| 10    | <b>Тема 10.</b> Критерії прийняття господарських рішень за умов ризику   | 2   | 2                 | 7                                  |
| 11    | <b>Тема 11.</b> Прийняття рішень у конфліктних ситуаціях   | 2   | 2                 | 7                                  |
| 12    | <b>Тема 12.</b> Обґрунтування фінансових та інвестиційних рішень за умов ризику  | 2   | 1                 | 8                                  |
| 13    | <b>Тема 13.</b> особливості управління економічними ризиками господарської діяльності та обґрунтування прийняття конкретних рішень | 2   | 1                 | 7                                  |

|              |           |           |            |
|--------------|-----------|-----------|------------|
| <b>Разом</b> | <b>26</b> | <b>24</b> | <b>100</b> |
|--------------|-----------|-----------|------------|

### **Самостійна робота здобувача вищої освіти**

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації тощо).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, написання тез, статті, есе, кейсу; підготовки кросвордів за темою не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

| <b>№</b> | <b>Вид самостійної роботи</b>   | <b>Години</b> | <b>Терміни виконання</b> | <b>Форма та метод контролю</b>                                  |
|----------|---|---------------|--------------------------|---|
| 1        | Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел)   | 24            | щотижнево                | Усне опитування   |
| 2        | Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу)   | 26            | щотижнево                | Усне та письмове опитування                                     |
| 3        | Індивідуальні творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти) | 28            | 1 раз на 2 тижні         | Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією |
| 4        | Підготовка до контрольних робіт та тестування (самостійне опрацювання тестів відповідно до теми практичного   | 22            | 1 раз на 2 тижні         | Тестування у системі АСУСократ,                                 |

|              |   |            |  |        |
|--------------|---|------------|--|--------|
|              | заняття; самостійне розв'язання типових задач, ситуаційних вправ) |            |  | Moodle |
| <b>Разом</b> |   | <b>100</b> |  |        |

## Список основної та додаткової літератури

### Основна

1. Балджи М.Д., Карпов В.А., Ковальов А.І., Костусєв О.О., Котова І.М., Сментина Н.В. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2013. 670 с.
2. Гірняк О. М., Лазановський П. П. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Львів : Українська академія друкарства, 2019. 268 с.
3. Гірняк О. М., Лазановський П. П. Прогнозування та аналіз господарських рішень. *Наукові записки [Української академії друкарства]*. 2017. № 1 (54). С. 133–140.
4. Гевко І. Б. Методи прийняття управлінських рішень : підруч. Київ : Кондор, 2011. 188 с.
5. Івануса А. В. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків : консп. лекцій. Львів : НЛТУ України, 2013. 120 с.
6. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків : навч. посіб. / упор. А. А. Герасимчук, Т. В. Мірзоєва, О. А. Томашевська. Київ : ЦП «Компринт», 2018. 596 с.

### Додаткова

7. Kovalenko, O., Yashchenko, L. (2021). Діагностика стану фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств. *Accounting & Finance. Oblik i Finansi*, 2021, Issue 91, p. 52-60.
8. Jurabaevich, S. N., & Bulturbayevich, M. B. (2020). Improving Economic Diagnostics And Its Implementation Mechanism In Assessing The Quality Of Higher Education. *Emergent: Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning (EJEDL)*, 1(01), 1-10.
9. Kumbhakar, S. C., Loayza, N. V., & Norambuena, V. (2020). International Benchmarking for Country Economic Diagnostics.
10. Yakymchuk, A., Valyukh, A., Irtysheva, I., Yakubiv, V., Popadynets, N., Hryhoruk, I., ... & Ishchenko, O. (2021, February). Economic Diagnostics and Management of Eco-Innovations: Conceptual Model of Taxonomic Analysis. In *International Conference on Intelligent Human Systems Integration* (pp. 573-579). Springer, Cham.
11. Norambuena, V. (2020). International Benchmarking for Country Economic Diagnostics: A Stochastic Frontier Approach. *World Bank Policy Research Working Paper*, (9304).
12. Essence, R. (2020). Theoretical foundations and methodology of the economic systems management. *New trends in the economic systems management in the context of modern global challenges*,
13. Olha Khaietska. Analysis of key macroeconomic indicators and features

of economic growth of Ukraine. (Аналіз основних макроекономічних показників та особливостей економічного зростання України) *Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology*. Copyright by Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach. 2019. 23-32 p.

14. Olha Khaietska. Assessment of the investment climate in Ukraine. (Оцінка інвестиційного клімату в Україні) *Gesellschaftsrechtliche Transformationen von wirtschaftlichen Systemen in den Zeiten der Neo-Industrialisierung*. Collective monograph. Verlag SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany, 2020. 170-180 p.

15. Broyaka Antonina, Khaietska Olha Unemployment as a major socio-economic problem of society development. (Безробіття як головна соціально-економічна проблема розвитку суспільства) *Polish journal of science*. 2020. № 27. Vol. 2. P. 57-67.

16. Khaietska O.P. Features of innovation politics of enterprises. (Особливості інноваційної політики підприємств) *Historical sciences. Colloquium-journal*. Warszawa, Polska. 2021. №2 (89). P.12-19.

17. Брояка А.А. Аналіз основних макроекономічних індикаторів соціально-економічного розвитку України. *Проблеми економіки*. 2018. №1. С. 42–48.

18. Брояка А.А. Передумови та перспективи еколого-орієнтованого розвитку в Україні. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, менеджменту, фінансів та права» (Полтава, 26 січня 2019 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2019. Ч.6. С. 8-

19. Брояка А.А. Тенденції розвитку ринку праці України в сучасних умовах. А.А. Брояка, Р.О. Лукіяненко. *Економіка. Фінанси Право*. 2019. №. 2/2. С. 4 - 9.

20. Брояка А.А., Хаєцька О.П. Сучасний стан та тенденції інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств харчової промисловості. *Економіка. Фінанси. Менеджмент*. 2018. №7. С. 53-64.

21. Гончарук І.В. Основні аспекти ефективного формування і використання ресурсного потенціалу у сільськогосподарських підприємствах (на прикладі Уладово-Люлінецької ДСС ІБК І ЦБ). І.В. Гончарук, Ю.Ю. Браніцький, І.В. Томашук. Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики». 2017. № 10. С. 54-68.

22. Гончарук І.В. Іщенко Я.П., Стригун І.В. Організаційні аспекти облікового забезпечення управління в інтегрованих науково-виробничих структурах (на прикладі інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України). *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. №9. С. 33-45.

23. Гончарук І.В. Перспективи розвитку страхового ринку. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія Економічні науки*. 2017. Випуск 44. Ч2. С. 87-93.

24. Гончарук І.В. Роль сільськогосподарських кооперативів у



забезпеченні сталого розвитку територій Вінницької області. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 8. С. 56-67.

25. Ковальчук С.Я. Особливості експортних операцій в межах дії зони вільної торгівлі. *Інвестиції: практика та досвід*. №9. 2018 С. 67-71 Index Copernicus(18 610).

26. Салькова І. Ю. Ковальчук В.І., Петіна Л.Б. Теоретичні основи інноваційного розвитку АПК України. *Агросвіт*. № 7, 2016. С. 27-31.

27. Салькова І.Ю., Сахно А.А., Слободянюк А.О. Особливості оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємств. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2018. № 1. С. 77-86.

28. Сахно А.А. Проблеми дослідження фінансової безпеки держави та шляхи її вирішення. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2018. № 2 (58). С. 49-57

29. Феняк Л.А. Порушення цінового паритету та шляхи його подолання в економіці України. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. Режим доступу до журналу:<http://www.economy.nauka.com.ua>

30. Феняк Л.А. Теоретичні підходи до визначення сутності інвестиційних ресурсів підприємств. *Ефективна економіка*. 2017. № 6. Режим доступу:

31. Хаєцька О.П. Економічне зростання в Україні. Теоретико-методологічні трансформації економічної науки у ХХІ ст.: перспективи нової парадигми: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 28-29 трав. 2019 р.). Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. С. 310-314.

32. Tomashuk I.V., Tomashuk Iv.O. Evaluation of efficiency of using resource potential of rural areas: methodological approach. [Оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу сільських територій: методологічний підхід]. *Global trends and prospects of socio-economic development of Ukraine*. [Світові тенденції та перспективи соціально-економічного розвитку України]. Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing. 2022. P. 319-348.

33. Tomashuk I.V. Functional content of reforming local authorities in the direction of increasing the efficiency of using the resource potential of rural areas. [Функціональний зміст реформування місцевих органів влади у напрямку підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу сільських територій]. *Economic and legal principles of economic growth in the post-crisis period: collective monograph*. Pasichnyk Yu., Lyashenko V., Radchenko O., Sukach O. [Ed. by Doctor of Economics Sciences, Prof. Yu. Pasichnyk ]. Shioda GmbH, Steyr, Austria 2021. 290 p. [Економіко-правові засади економічного зростання у посткризовий період]. Колект. монографія. Австрія. 2021. С. 134-147.

34. Томашук І.В., Хаєцька О.П. Вплив аграрного сектору економіки на сталий розвиток сільських територій. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-1>

### Контроль і оцінка результатів навчання

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

|                    | Вид навчальної діяльності  | Бали      |
|--------------------|--|-----------|
| <b>Атестація 1</b> |  |           |
| 1                  | Участь у дискусіях на лекційних заняттях   | 2         |
| 2                  | Участь у роботі на практичних заняттях   | 4         |
| 3                  | Виконання домашніх завдань   | 7         |
| 4                  | Виконання контрольних робіт, тестування  | 9         |
| 5                  | Індивідуальні та групові творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти) | 8         |
|                    | <b>Всього за атестацію 1</b>   | <b>30</b> |
| <b>Атестація 2</b> |  |           |
| 6                  | Участь у дискусіях на лекційних заняттях   | 2         |
| 7                  | Участь у роботі на практичних заняттях   | 4         |
| 8                  | Виконання домашніх завдань   | 7         |
| 9                  | Виконання контрольних робіт, тестування  | 8         |
| 10                 | Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною  | 9         |



|  |  |            |
|--|--|------------|
|  | тематикою, дослідницькі проекти)   |            |
|  | <b>Всього за атестацію 2</b>   | <b>30</b>  |
|  | Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності | <b>10</b>  |
|  | <b>Підсумкове тестування</b>   | <b>30</b>  |
|  | <b>Разом</b>   | <b>100</b> |

#### Шкала оцінки знань здобувача

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою для екзамену                 |
|--|-------------|--|
| 90 – 100                                     | A           | відмінно   |
| 82-89  | B           | добре  |
| 75-81  | C           |  |
| 66-74  | D           | задовільно   |
| 60-65  | E           |  |
| 35-59  | FX          | незадовільно з можливістю повторного складання             |
| 0-34   | F           | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку чи екзамену. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

#### Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

| Участь у дискусіях на лекційних та практичних заняттях, виконання контрольних робіт, індивідуальні та групові творчі завдання, тестування | Критерії оцінювання   |
|---|---|
| 90-100%   | В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.  |
| 73-89%  | Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань. |

|        |  |
|--------|--|
| 55-72% | В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.  |
| 35-54% | Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань. |
| 15-34% | Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.  |
| 0-15%  | Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.   |